

FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO

forumIdei

Jak złożyć protest wyborczy? Wybory do Parlamentu Europejskiego 2024

Magdalena Wrzalik

Kwestie dotyczące protestów wyborczych zostały uregulowane w Rozdziale 10 Działu I Kodeksu wyborczego (art. 82 i 83). Są to przepisy ogólne, które wskazują, że protest wyborczy może być wniesiony przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby z powodu:

- dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w Kodeksie karnym¹ (mowa o rozdziale XXXI Kodeksu karnego, art. 248–251), mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów (np. przez zniszczenie lub podrobienie dokumentów wyborczych, dopuszczenie się nadużycia przy liczeniu głosów, odstąpienie innej osobie karty do głosowania czy też wpływanie na sposób głosowania osoby uprawnionej albo zmuszanie jej do głosowania lub powstrzymywanie od głosowania, poprzez „przemoc, groźbę bezprawną lub nadużycie stosunku zależności”, łapownictwo wyborcze, naruszenie tajności głosowania, wbrew woli głosującego i tym samym zapoznanie się z treścią jego głosu);
- naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego, dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów;

Protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się określonego przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

¹ Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz.U. 2024, poz. 17.

Natomiast protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła do Parlamentu Europejskiego może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

Prawo wniesienia protestu wyborczego przysługuje:

- **wyborcy,**
- **pełnomocnikowi wyborczemu,**
- **przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej.**

Wyborca wnoszący protest wyborczy nie ma obowiązku ustanowienia, np. adwokata, radcy prawnego. Wyborca może wnieść protest osobiście.

Protesty przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie **w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, czyli do 17 czerwca 2024 roku.** Niedopuszczalne jest wniesienie protestu wyborczego w formie innej niż pisemna, np. za pomocą wiadomości e-mail lub platformy teleinformatycznej ePUAP.

Sąd Najwyższy rozpoznaje protesty w składzie trzech sędziów, w postępowaniu nieprocesowym, na posiedzeniu niejawnym (co do zasady), którego uczestnikami są wnoszący protest, przewodniczący właściwej komisji wyborczej albo jego zastępca i Prokurator Generalny.

Po rozpoznaniu wszystkich protestów wyborczych Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru posła, przeciwko któremu wniesiono protest. Sąd Najwyższy podejmuje rozstrzygnięcie w drodze uchwały, wydawanej nie później niż w 90. dniu po dniu wyborów, na posiedzeniu jawnym z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.

Protest wyborczy wyborca może:

- **złożyć bezpośrednio do Sądu Najwyższego, do punktu** składania protestów w budynku Sądu Najwyższego w Warszawie, przy pl. Krasińskich 2/4/6, od poniedziałku do piątku, w godzinach 8:00–16.00;
- **nadać na Poczcie Polskiej** – co istotne, protest nadany u innego operatora musi wpłynąć do Sądu Najwyższego przed upływem terminu do jego wniesienia, dlatego też wysłanie protestu np. przy pomocy kuriera nie gwarantuje zachowania terminu do jego wniesienia;
- **złożyć właściwemu terytorialnie konsulowi lub kapitanowi statku – w przypadku wyborcy przebywającego za granicą lub na polskim statku morskim. Do protestu należy dołączyć** zawiadomienie o ustanowieniu swojego pełnomocnika zamieszkałego w kraju lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w kraju. Protest nadany do konsula wysłany przy pomocy poczty zagranicznej lub kuriera musi wpłynąć do urzędu konsularnego przed upływem terminu do wniesienia protestu.

Aby **protest wyborczy** został rozpoznany, **musi zawierać w szczególności:**

- oznaczenie podmiotu wnoszącego protest, z podaniem jego adresu i numeru PESEL;
- oznaczenie, w którym z obwodów do głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego w spisie wyborców było umieszczone imię i nazwisko wnoszącego protest – jeżeli protest wnosi wyborca;
- oznaczenie pełnomocnika wraz ze wskazaniem jego adresu – jeżeli pełnomocnik został ustanowiony (do protestu należy dołączyć dokument pełnomocnictwa);
- wniosek o stwierdzenie nieważności wyborów/wyborów w danym okręgu wyborczym/wyboru posła;
- zarzuty;
- przedstawienie lub wskazanie dowodów, na których oparto zarzuty;
- uzasadnienie zarzutów;
- własnoręczny podpis skarżącego lub jego pełnomocnika.

Ponadto w przypadku wyborcy przebywającego za granicą lub na polskim statku morskim protest musi zawierać:

- oznaczenie pełnomocnika zamieszkałego w Polsce lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałego w Polsce wraz ze wskazaniem ich adresów (do protestu należy dołączyć dokument pełnomocnictwa).

Magdalena Wrzalik – asystentka w Katedrze Prawa Ustrojowego i Porównawczego na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Częstochowie. Swoje zainteresowania badawcze koncentruje wokół problematyki prawa wyborczego i referendalnego.

Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. (48-22) 536 02 00
fax (48-22) 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Teksty udostępniane na licencji
Creative Commons. Uznanie autorstwa
na tych samych warunkach
3.0 Polska (CC BY SA 3.0 PL)

Redakcja: Izabella Sariusz-Skąpska
Warszawa 2024
ISBN 978-83-68235-06-7